

*Голові разової спеціалізованої вченої ради
із захисту дисертації на здобуття
ступеня доктора філософії
доктору філологічних наук, професору,
професору кафедри журналістики
Тернопільського національного педагогічного
університету імені Володимира Гнатюка
Поплавській Наталії Миколаївні*

ВІДГУК

офіційного опонента Корнєєва Віталія Михайловича
на дисертацію Галіва Олега Ярославовича
«Інформаційні випуски телемарафону
«Єдині новини»: жанрово-тематична парадигма»
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 061 «Журналістика» (галузь знань – 06 «Журналістика»)

Актуальність теми дослідження. У дисертації вивчається актуальна наукова тема, її актуальність зумовлена не тільки специфікою інформаційного мовлення під час війни, але й контекстом перетворення суто трансляційних функцій медіадіяльності в щось більш виразно окреслюване в термінах реалізації інформаційної безпеки та формування громадської думки. І якщо сам момент кваліфікації тематики, проблематики, домінування жанрових форм у масиві інформаційних повідомлень у дослідженні важливий для документування діяльності медіа під час війни, іншими словами – належний історії української журналістики, то безпекові виміри та соціальні впливи, яким автор приділив достатньо уваги вже на рівні формулювання актуальності дисертації, – це результат, орієнтований на майбутні дослідження, на вивчення соціальної ролі медіа під час війни та на відображення цими медіа комплексу проблем функціонування інституцій держави і країни в цілому. З огляду на сказане вище, варто наголосити на чітко сформульованій автором актуальності цього дослідження, що у підсумку й визначило його ефективність у формуванні мети та завдань дослідження, зумовило науково значимі результати роботи.

Зв'язок з науковими програмами, планами, темами. Тема дослідження та отримані результати є частиною наукової теми кафедри

журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка «Регіональні медіа у контексті викликів часу» (номер державний реєстрації 0123U101024).

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Дослідження Олега Галіва відзначається послідовною увагою до логіки розгортання дослідження, гармонійності дослідницької структури та впорядкованості дослідницьких процедур. Відзначу, що мета дослідження спрямована на осмислення та наукову кваліфікацію теми, логічно впливає з трактування автором актуальності, а отже і значимості дослідження для галузі та спеціальності. Завдання, які поставлені в роботі відображають етапність реалізації мети та послідовність отримання результатів. У роботі чітко простежується залежність між завданнями дослідження та висновками, які актуалізують ключові результати дисертації.

Окремо варто відзначити системність автора у формуванні методології дослідження: послідовність та доречність використання методів не викликають сумнівів, автор чітко обґрунтовує потребу використання кожного методу для виконання конкретного завдання, акцентує на особливостях матеріалу, який опрацьовується тим чи тим методом.

Про системність підходу автора до науково-методичного апарату дослідження свідчить також підхід до формулювання періоду дослідження, д 2025 рік завершує період стабілізації формату «Єдиних новин», а хронологія в цілому відображає, за словами автора, «життєвий цикл телемарафону». Такий підхід відкриває можливості системного та послідовного вивчення феномену, що сприяє реалізації двох складників дослідницької місії, про які ми писали вище: документування явища для історії журналістики та узагальнення трендів для оцінки майбутніх контекстів медіадіяльності. Зрозуміло, що сформульовані у такий спосіб хронологічні меді дослідження визначили й досить об'ємну емпіричну базу роботи – проаналізовано дві з половиною тисячі новинних матеріалів телемарафону, крім того автор для зіставлення і об'єктивізації результатів

дослідження проаналізував 100 годин телемарафонів США. Вважаю, що така системна увага до наукового апарату дослідження стала умовою і чинником ефективності результатів дисертації, які вповні відповідають меті та завданням дослідження і, у висновках, відображають структуру наукового пошуку автора та повно презентують і етапи і результати вивчення особливостей побутування новин в системі єдиного телемарафону.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності та відповідності встановленим вимогам. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, додатків та списку використаних джерел. Обсяг дисертації- 235 сторінок, з них 178 – основний текст дослідження. Список використаних джерел містить 287 позицій, включає праці українських та зарубіжних вчених.

У першому розділі дисертації *«Теоретико-методологічні засади дослідження телемарафону як формату інформаційного мовлення»* автор формує теоретичне підґрунтя для дослідження; аналізує дослідницькі практики вивчення телевізійного мовлення українських та зарубіжних вчених; тенденції, що сформувалися в наукових студіях медіадіяльності; вибудовує та описує методологію дослідження. Перевагою першого розділу дисертації на нашу думку є тлумачення телемарафону як окремого інформаційного феномену воєнного стану (це відкриває можливості використання результатів дисертації для різноманітних прикладних досліджень) та сформульована автором концепція трактування діяльності «Єдиних новин» у контексті складника інформаційної політики держави і засобу протидії дезінформації. В умовах високої популярності візуальних форматів така постановка проблема та вирішення її в подальших розділах – важливий науковий результат, який буде мати подальше втілення і у працях самого автора і у роботах інших науковців.

У другому розділі роботи *«Інформаційні випуски телемарафону «Єдині новини»: формально-змістовий вимір»* проводиться аналіз емпіричних даних за різними вимірами, відповідно до сформованої

методології. Автор вивчає та узагальнює жанрову природу, тематичні домінанти, фреймінг медійного контенту, зосереджується на особливостях верстки новин. Найбільшою перевагою дослідження, яка відображена у цьому розділі дисертації, вважаю чітку об'єктивну оцінку жанрової природи, тематики (з кількісними показниками відображення окремих тем чи тематичних напрямків), сформованих фреймів (тут автор запропонував власну класифікацію, яка є переконливою, але при цьому ще й має високий потенціал для використання підходу і класифікації в подальших дослідженнях). Висновки автора відображають не тільки системну модель контенту ключового телевізійного мовця від початку вторгнення до завершення третього року війни, але й демонструють, як ці кількісні показники формують якісні значення протидії дезінформації, реалізації безпекової політики, формування державної моделі реагування та стратегічні та локальні загрози. Цей перехід кількісних змін і показників у якісні оцінки, як на мене, – один з найважливіших результатів роботи, принаймні для вивчення ролі медіа в системі соціальних перетворень.

У третьому розділі «Рецепція новинного контенту телемарафону «Єдині новини» автор вивчає специфіку аудиторії «Єдиних новин» та формує рекомендації щодо підвищення якості контенту, зокрема використання аналітичних матеріалів та розширення тематичної палітри. Варто відзначити, що у третьому розділі автор системно та послідовно відображає результати опитувань і експертних інтерв'ю, формує узагальнення та висновки з дотриманням приписів дослідницьких процедур використання методів дослідження, коректно відображає результати.

Висновки роботи ґрунтовні та виважені, вони корелюють із поставленими завданнями і формують узагальнене уявлення про зміст і результати дослідження.

Оцінка новизни результатів наукового дослідження. Як позитивне, відзначу виявлення в роботі кількох параметрів функціонування «Єдиних новин», які до цього не мали системного наукового осмислення: передовсім

- це авторське бачення телемарафону як окремого феномену, що не тільки описано в роботі, але й означено через дефініцію. Крім того, важливим складниками новизни є аналіз технології верстки інформаційних випусків телемарафону в межах міжредакційних етерних слотів, авторська тематична модель верстки інформаційних випусків, тематичні домінанти інформаційних випусків, специфіка фреймування новинного контенту телемарафону; жанрова парадигма матеріалів, в тому числі вивчено особливості функціонування жанру воєнного телерепортажу та ін.

Наукова новизна роботи в ширшому контексті виявляється у формуванні теорії телевізійної журналістики в новому тлумаченні з огляду на феноменальну природу та тривалість функціонування «Єдиних новин». Фіксація цього досвіду в науці та здійснена автором оцінка кількісних і якісних параметрів телемарафону, сформоване дослідником системне і послідовне вивчення суто професійних складників і широких соціальних наслідків – це ті ознаки, що певний помітний час будуть видимими в парадигмі досліджень українського медійного простору.

Практичне значення одержаних результатів. Результати дисертації Олега Галіва вже сьогодні важливі і корисні для поліпшення якості функціонування «Єдиних новин», тобто не тільки для практиків медіадіяльності, але й для медіаменеджменту. Крім того, отримані автором результати та сформовані рекомендації можуть використовуватися для створення окремих курсів чи тренінгів з підготовки й перепідготовки (підвищення кваліфікації) медійників.

Дослідження має високий потенціал реалізації в навчальному процесі, зокрема в системі підготовки журналістів. Вважаємо, що на підставі отриманих результатів можуть бути оновлені базові дисципліни з аудіовізуальних медій, а також – розроблені й реалізовані спецкурси для поглибленого вивчення інформаційних технологій продукування новин в умовах воєнних дій.

Окремо варто наголосити на використанні результатів дисертації закордонними вченими – для цього варто більше уваги звернути на популяризацію дослідження. Формат телемарафону досить популярний у західному світі, і кількарічний досвід функціонування цього формату в ситуації війни однозначно стане предметом уважного інтересу зарубіжних дослідників.

Повнота викладу основних результатів в опублікованих працях.

Робота належним чином апробована: автором опубліковано 4 статті у фахових виданнях, результати дослідження представлено на 6 конференціях, дві з яких – закордонні.

Дотримання вимог академічної доброчесності. Дисертація Галіва О.Я. є самостійним оригінальним науковим дослідженням. У тексті дисертаційної роботи та матеріалах апробації результатів досліджень не зафіксовано порушень автором академічної доброчесності, ознак плагіату чи некоректних згадок результатів інших дослідників: всі цитовані джерела супроводжуються посиланнями, автор коректно цитує та залучає результати інших дослідників, також, автор чітко вказує на власні класифікації, дефініції, узагальнення.

За результатами перевірки тексту дисертації в системі Strike Plagiarism.com, встановлено, що оригінальність тексту складає 96,37%. Вказані чинники дають підстави стверджувати, що автором дотримано вимог академічної доброчесності.

Аналіз дискусійних положень та основні зауваження. Позитивна оцінка актуальності дисертації, важливості отриманих автором результатів, релевантність запропонованої методології та глибокий рівень узагальнень розкривають кілька положень, які можуть бути розкриті в процесі дискусії під час захисту та більш чітко позиціювати результати дослідника.

1. Існування телемарафону «Єдині новини» сформувало окреме комунікаційне середовище, яке має свої виразні риси та характеристики, є досить динамічним та уважним до екрану. Чи

залежать рекомендації дослідника про зміну якості контенту – уведення більшої кількості аналітики – від оцінки функціонування такого середовища. Іншими словами чи зростає запит на більш інтелектуальний продукт, і про що це свідчить – про готовність покластися на висновки журналіста (експерта), чи йдеться про пошук більш поінформованих джерел?.

2. У роботі насправду коректно висвітлено різні оцінки діяльності телемарафону, в тому числі й позиції щодо його закриття, оскільки він обмежує (в певному тлумаченні) свободу слова. Ці моделі соціального реагування з'явилися не від початку функціонування феномену, в перші тижні й місяці війни «Єдині новини» мали інший соціальний відгук. Чи можете навести етапну модель розвитку телемарафону впродовж досліджуваного періоду (такий собі життєвий цикл) і вказати, коли його соціальна оцінка стала розмиватися і включати негативні контексти? Можливо, можете назвати причини, чому це сталося, адже важливість результатів дослідження зосереджується і в площині медіаменеджменту.
3. Чи можна вважати ефективною модель фреймування контенту в телемарафоні «Єдині новини», і про що власне йдеться – про формування наративу чи його підтримку в інформаційній діяльності?

Висловлені вище питання та побажання детальніше розкрити окремі аспекти роботи ніяким чином не впливають на високу позитивну оцінку отриманих автором результатів, наукову достовірність та системність дослідження.

Загальний висновок та оцінка дисертації. Дисертація Галіва Олега Ярославовича «Інформаційні випуски телемарафону «Єдині новини»: жанрово-тематична парадигма», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 061 «Журналістика» (галузь знань – 06 «Журналістика») є завершеним самостійним дослідженням, у якому чітко

визначено та реалізовано мету і завдання, сформовано оригінальну і доречну методологію, отримані автором результати є важливими і затребуваними в системі сучасної української науки, що торкається проблематики меадіальності, інформаційної безпеки та менеджменту інформаційних процесів. Не менш значимим ці результати є для журналістів-практиків та освітнього середовища (спеціальність С7 «Журналістика»), адже тут вибудовано модель сконденсованого досвіду розвитку інформаційної системи в кризовий період.

Все це дає підстави для висновку, що дисертація «Інформаційні випуски телемарафону «Єдині новини»: жанрово-тематична парадигма» відповідає вимогам спеціальністю 061 Журналістика та вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44, а її автор, Галів Олег Ярославович, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії у галузі знань 06 Журналістика за спеціальністю 061 Журналістика.

Офіційний опонент:

Доктор наук із соціальних комунікацій, професор
професор кафедри соціальних комунікацій
Навчально-наукового інституту журналістики
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

Віталій КОРНЄЄВ

Корнєєв В.